

VOLEYBOL MASHG'ULOTLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O'QUVCHILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI (BO'SMLAR MISOLIDA)

Axmadjonov Jamshid Saminjon o'g'li
Jizzax davlat pedagogika universiteti magistranti

Annotatsiya: Hozirgi paytda murabbiy shaxsiga birlamchi e'tibor qaratilishi lozim, chunki murabbiy sportchini tayyorlashda asosiy shaxsdir. Biz ushbu maqolada murabbiy - o'qituvchi tomonidan professional majburiyatlarini bajarishi haqida ma'lumot berib o'tamiz. Bundan tashqari, ushbu maqolada murabbiy yetarli tajriba va bilimga ega bo'lishining tamoyillarini izohlashga ham e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: perseptiv imkoniyatlar, pedagogik yondashuv, shaxs, jamiyat, murabbiy

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ ФИЗИЧЕСКИХ КАЧЕСТВ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВОЛЕЙБОЛЬНОЙ ТРЕНИРОВКЕ (НА ПРИМЕРЕ РАЗДЕЛОВ)

Аннотация: В настоящее время основное внимание следует уделять личности тренера, поскольку тренер является главным лицом в подготовке спортсмена. В данной статье мы представим информацию о выполнении профессиональных обязанностей тренером-преподавателем. Кроме того, в статье рассматриваются принципы, согласно которым тренер должен обладать достаточным опытом и знаниями.

Ключевые слова: перцептивные способности, педагогический подход, личность, общество, тренер

PEDAGOGICAL BASIS OF DEVELOPING STUDENTS' PHYSICAL QUALITIES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES IN VOLLEYBALL TRAINING (ON THE EXAMPLE OF SECTIONS)

Abstract: Currently, primary attention should be paid to the personality of the coach, because the coach is the main person in the training of the athlete. In this article, we will provide information about the fulfillment of professional obligations by the coach-teacher. In addition, this article focuses on explaining the principles of having sufficient experience and knowledge of the trainer.

Key words: perceptive capabilities, pedagogical approach, person, society, teacher

Bugungi kunda mamlakatimizda jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish, yosh avlodni sog'lom va barkamol etib tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor

yoʻnalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, bolalar-oʻsmirlar sport maktablarida (BOʻSM) sport turlarini oʻqitish jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish dolzarb masalaga aylangan.

Voleybol sport turi oʻquvchilarning jismoniy rivojlanishida muhim oʻrin tutadi. Ushbu sport turi orqali oʻquvchilarda jismoniy sifatlar bilan bir qatorda intizomlilik, jamoaviylik, tez fikrlash, masʼuliyatlilik kabi ijtimoiy-axloqiy fazilatlar ham shakllanadi.

Hozirgi davrda raqamli texnologiyalarning taʼlim jarayoniga keng joriy etilishi voleybol mashgʻulotlarini tashkil etishda ham yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Murabbiy faoliyati koʻp tomonlama tavsifga ega va uning alohida funksiyalarga boʻlinishi shartli boʻladi, masalan sportchi madaniyatini tarbiyalash, oʻquv - mashgʻulotlari, tashkiliy va boshqa funksiyalar shular jumlasidandir. Pedagogik imkoniyatlar tuzilmasiga quyidagi turlar kiradi. Perseptiv imkoniyatlar sirasiga pedagogik kuzatuv kirib, u oʻquvchilar ichki dunyosiga nazar solish, uning holati va oʻylarini tushunish, shaxsiyati oʻzgarishi tendensiyalarini koʻrish, ijobiy sifatlarini baholash va maksimal darajada ularni tarbiya jarayonida qoʻllash, uning qiziqishlarini aniqlash, uning uchun hurmatli boʻlgan shaxslarni aniqlash va pedagogik jarayonda ularning taʼsirini qoʻllash imkoniyatini beradi.

Pedagogik yoʻnaltirilgan eʼtibor yosh sportchilar bilan ishlash uchun muhim boʻlgan faktlarni saralash, shogirdning har -bir harakatdagi pedagogik holatni koʻrishga qaratiladi. Tarqatilgan eʼtibor har bir alohida shogird va guruhni diqqat eʼtiboridan qochirmaslik imkoniyatini berib, buni individual ish bilan aralashtirmaslik imkoniyatini beradi. Konstruktiv imkoniyatlar yosh sportchilar guruhi va shaxsi shakillantirilishi va loyihalashtirilishi uchun asosiy shartdir. Ularga koʻra murabbiy faoliyati natijalarini oldindan bashorat qila olish, pedagogik holatlarda shogird harakatlarini oldindan tahlil etish imkoniyatini beradi. Buning asosida pedagogik tasavvuri yoʻnalishi va aql pedagogik salohiyati yotadi. Konstruktiv imkoniyatlar murabbiylarga pedagogik holatni tahlil etish va har bir alohida holatlar toʻgʻri boʻlgan guruh va shaxsga taʼsir etish uslubini aniqlash imkoniyatini beradi.

Didaktik imkoniyatlar izhor etilayotgan materiallarni yetarli darajada tushunarli etib uzatish, yaʼni muvofiq tarzda shogirdlar shaxslariga yoʻnaltirish, ularning eʼtiborini tortish, mashgʻulotlarida apatiyani yengish imkoniyatini beruvchi usullar yigʻindisidir. Mazkur imkoniyatlar yosh sportchilarga bilim berish usullarini doimiy ravishda rivojlantirish, mashgʻulotlarini ijodiy oʻtkazish imkoniyatini beradi. Ekspressiv imkoniyatlar nutq, mimika va pantomima yordamida hissiyotlar, fikrlar, bilimlar izhor etilishida pedagogik nuqtai nazarda effektiv ravishda namoyon boʻladi. Murabbiylar nutqi ichki kuch va ishonch bilan farqlanishi lozim. Katta ahamiyatga nutq madaniyati, yaxshi diksiya, jumlar emotsional, ammo aniq qurilishi, stilistik va grammatik xatolar mavjud boʻlmasligi, ravon gapira olish xususiyatiga ega boʻlishi.

Mimika va ishoralar nutqni jonlantiradi, uni emotsional jihatdan toʻlaroq qiladi. Murabbiy oʻz nutqini yumor, hazillar bilan boyitishi lozim. Kommunikativ imkoniyatlar, murabbiy va shogird bilan yaxshi muloqot oʻrnatish imkoniyatini beradi. Murabbiy kommunativligi uning pedagogik taktida, yosh sportchilar bilan

yoki ularning orasida konfliktarni bartaraf eta olishda yorqin nomoyon bo'ladi. Kommunikativ imkoniyatlarda katta ahamiyatga empatiya, ya'ni boshqa shaxslar xisssiyotlariga javob bera olishga ega. Kommunikativ imkoniyatlar nafaqat yosh sportchilar bilan muloqotda, balki bolalar sport guruhlar bilan tarbiyaviy ishga jalb etilgan boshqa shaxslar orasida kuzatiladi. Tashkiliy imkoniyatlar, murabbiyda yosh sportchilar hayotini, o'qish, mehnat, dam olish, jamoa ichidagi munosabatlarni o'rnatishni tashkillashtirish sifatida nomoyon bo'ladi. Ular sirasiga holatni baholay olish va ularning bajarilishini nazorat qila olish va shaxsiy sifatleri qator kompleksiga bog'liq (fikrlash tezligi va mantig'i, ustamonlik, chiniqish, talabchanlik, o'smirlar tarbiyasi uchun ma'suliyat). Akademik imkoniyatlar (ilmiy tadqiqotlarga imkoniyatlar, shaxsiy tajriba umumlashtirilishi) murabbiy uchun psixologiya va pedagogika sohasida doimiy tajriba orttirish, faoliyatiga ishning ilmiy-tadqiqot uslublarini tadbiq etish uchun zarur. Mazkur klassifikatsiyadan kelib chiqqan holda, murabbiy qator quyidagi funksiyalarni bajaradi: Kommunikativ funksiyalar. Murabbiy o'z shogirdlari, ularning qiziqishlari, imkoniyati, xarakteri, otaonasining bolalar sporti bilan shug'illanishga munosabatini bilish kerak; shogirdlari bilan umumiy til topa olish, sportchi ma'naviy ko'rinishi haqida maxsus suxbatlar o'tkazish, umumta'lim maktabi, institut, ishlab chiqarish, oila bilan aloqada bo'lishi, madaniy, ommabop ishlarini amalga oshirish, doimiy ravishda e'tiborni sportchiga qaratish.

Tashkiliy funksiyalar. Bir necha yo'nalishga bo'linadi: saralash funksiyalari, o'quv -mashg'ulot funksiyalari, rejalashtirish funksiyalari, o'quv - mashg'ulot jarayoni ustidan nazorat, hakamlk va sekudantlik. Saralash funksiyalari tarkibiga quyidagi bilimlarni oladi: organizim rivojlanishi asosiy qonuniyatlari -marfalogik, fizalogik, ruhiy, jismoniy; sportchi model tavsiflari; saralash prinsi p vositalari, formalari va saralash usullari; erta ixtisoslashtirish boshlanishi paytda. Shu bilan birgalikda birgalikda quyidagilarni ham bajara olish lozim: sport natijalarini oldindan bilish va tahlil eta olish; boshlang'ch tayyorgarlik guruhlariga salohiyatli bolalarni saralash; o'quv-mashg'ulot guruhlar, sportni rivojlantirilishi guruhiga bolalarni saralash usullaridan foydalanish. Murabbiy o'quv mashg'ulot funksiyalari o'qtish va rivojlantirish pirinsi plari, vositalari, formalari va uslublarini nazarda tutadi; maxsus atamalarni bilish; shogirdning maxsus imkoniyatlarini, xarakteri, intellektual darajasi ijodiy fikrlash darajasini aniqlash, mashg'ulot ishlarini bajarishga nisbatan munosabat. Murabbiy ratsional texnika va taktikani o'rgata bilish; sportchining jismoniy, ruhiy holatini shakillantirib rivojlanganlik darajasini aniqlay olish kerak. Rejalashtirish funksiyalari effektivligi tayyorgarlik maqsadi haqida bilim, uning bosqich va davrlari maqsad vazifalari yechilishi uchun mos bo'lgan vosita va usullarini belgilash imkoniyatini beradi. O'quv - mashg'ulot jarayoni ustidan nazorat funksiyasi sportdagi boshqarish va nazorat vositasi va usullari qo'llanilishini ko'zda tutadi. Hakamlk funksiyasi musobaqa qoidalarini bilish va zaruriy paytda hakamlk ishining istalgan bosqichda hakamlk majburiyatini bajarishda nomoyon bo'ladi. Sekundantlik funksiyasi, murabbiy tomonidan shogirdlarni , ularning salbiy va ijobiy xususiyatlarini, emotsional holatning tashqi ko'rinishlarini, startdan oldingi turli

ruhiy holatlar belgilarini va ularni boshqarish usullarini yaxshi bilishda nomoyon bo'ladi. Ilmiy tadqiqot funksiyasi tadqiqot vosita va usullari to'g'ri qo'llanilishi; olingan ma'lumotlarni fan va texnika yutuqlaridan foydalangan holda qayta ishlashni ko'zda tutadi. Ginostik funksiyalar. O'z professional majburiyatlarni amalga oshirish uchun murabbiy muayyan pedagogic imkoniyatlarga ega bo'lishi, bu imkoniyatlar uning shaxsiy xususiyatlari orttirilgan bilim va tajribasi tomonidan belgilanishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bergot. Volleyball of the highest level. Moskva, 2007.
2. Belyaev A.V. Training in the technique of playing volleyball and its improvement. Moskva, 2008.
3. Volkov L.P. Theory and methodology of children and youth sports. Kiev, 2002.
4. -Godik M.A. Physical training of football players. Moskva, 2006.
5. Gari pov A.T., Kleshev Yu.Yu., Fomin E.V. Speed power training young volleyball players. Moskva, 2009.